

Інноваційні підходи до підготовки педагогів для впровадження сучасних освітніх технологій та стимулювання творчості у здобувачів освіти в Україні

Паска Тарас Валерійович¹, Мойсеєнко Ірина Михайлівна², Шапка Ірина Віталіївна³

Опубліковано	Секція	УДК
01.03.2024	Освіта/Педагогіка	378.147

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10793975>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. У дослідженні висвітлено питання впровадження інновацій в освітній процес закладів освіти в умовах сучасності. Актуальність визначається тим, що інновації в освіті педагога є рушійною силою розвитку освітньої системи та розвивають у здобувачів освіти основні вміння, навички, компетентності. Метою статті є виокремлення особливостей інноваційної діяльності педагога для гармонійного розвитку і формування основних компетентностей здобувачів освіти в умовах сучасності. У основних результатах дослідження розглянуто низку інноваційних освітніх напрямів, таких як мобільне навчання і мобільні додатки, імерсивні методи, інтерактивні технології, доповнена реальність та інших видів для розвитку творчого потенціалу здобувачів. Інноваційні напрями в роботі педагога передбачають підвищення ефективності освітнього процесу та пристосування здобувачів до нових умов навчальної взаємодії, а скоріше – орієнтації на формування творчої особистості дитини та її подальший розвиток. Доведено, що інноваційне навчання – це передусім спосіб виховання гармонійної особистості. Заохочення учнівської молоді до інноваційного навчання стає можливим завдяки включенню в професійну діяльність педагога нових теоретичних і практичних напрямів педагогічних досліджень. Основними завданнями освітніх інновацій є розвиток здатності знаходити мотивацію для своїх дій; вміння самостійно орієнтуватися в отриманих знаннях; формування нестандартного творчого мислення; вміння розвивати природні здібності здобувачів, розкриваючи їхній потенціал; вміння використовувати новітні результати науки і практики. У висновках подано ефективність інноваційної освіти і важливість управління освітнім процесом таким чином, щоб педагоги виступали у ролі тренерів (менторів), а здобувачі досягали бажаних результатів – розвивали аналітичне мислення, особистісний розвиток і саморозвиток, які є пріоритетними в інноваційній освіті.

¹ доктор філософії, кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4579-388X>

² доктор філософії, доцент, кафедра загадані та спеціальної педагогіки, Комунальний заклад вищої освіти "Дніпровська академія неперервної освіти" Дніпропетровської обласної ради, м. Дніпро, вул. Володимира Антоновича, 70, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3642-3331>

³ старший викладач, кафедра вищої математики, Український державний хіміко-технологічний університет, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 8, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1171-6445>

Важливо залучати експертів для оцінки якості знань в процесі використання передових освітніх технологій і нових інноваційних програм. Перспективним напрямом подальших досліджень є удосконалення механізму доступу до якісної інноваційної освіти в умовах війни в Україні.

Ключові слова: вимоги сучасності, інноваційні технології, освітні трансформації, освітній процес, педагогічне спілкування, розвиток потенціалу, творчий потенціал здобувача освіти.

Innovative approaches to the training of teachers for the implementation of modern educational technologies for stimulating creativity in students in Ukraine

Annotation. The study highlights the issue of introducing modern innovations into the educational process of schools in modern conditions. Relevance is determined by the fact that innovations in teacher education are the driving force behind the development of the educational system and develop students' basic abilities, skills, and competencies. The purpose of the article is to highlight the features of the innovative activity of the teacher for the harmonious development and formation of the basic competencies of students in modern conditions. The main results of the study consider a number of innovative educational directions, such as mobile learning and mobile applications, immersive methods, interactive technologies and augmented reality and other types for the development of students' creative potential. Innovative trends in the teacher's work involve increasing the effectiveness of the educational process and adapting students to new conditions of educational interaction, but rather focusing on the formation of the child's creative personality and its further development. It has been proven that innovative education is, first of all, a way of educating a harmonious personality. Involvement of students in innovative learning becomes possible thanks to the inclusion of new theoretical and practical directions of pedagogical research in the professional activity of a teacher. The main tasks of educational innovations are the development of the ability to find motivation for one's actions; the ability to navigate independently in the acquired knowledge; formation of non-standard creative thinking; the ability to develop students' natural abilities, revealing their potential; the ability to use the latest results of science and practice. The conclusions show the effectiveness of innovative education and the importance of managing the educational process in such a way that teachers acted as coaches (mentors), and students achieved the desired results - developed analytical thinking, personal development and self-development, which are priorities in innovative education. It is important to involve experts to assess the quality of knowledge when using advanced educational technologies and new innovative programs. A promising direction for further research is the improvement of the mechanism of access to high-quality innovative education in the conditions of war in Ukraine.

Keywords: educational process, pedagogical communication, student's creative potential, educational transformations, development of potential, innovative technologies, modern requirements.

Вступ

Розвиток міжнародного освітнього середовища та входження України в європейський і світовий спільний простір сприяють активізації діяльності закладів освіти, підвищенню якості освіти, створенню умов для розвитку основних компетентностей здобувачів, забезпеченню конкурентоспроможності та особистісного розвитку випускників закладів вищої освіти (ЗВО).

Реформування національної системи освіти, особливо вищої, передбачає оновлення освітніх програм з урахуванням особистісно-орієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів і ставить високі вимоги до викладачів як

суб'єктів освітнього процесу. Це зумовлює нові завдання вищої освіти щодо професійної підготовки майбутніх учителів, яка повинна відповідати сучасним викликам і реформам, а також визнаним професійним стандартам. Для того, щоб досягнути цієї мети, зміст і організація вищої освіти потребують оновлення відповідно до європейських і міжнародних стандартів із застосуванням новітніх підходів. Тому, проблема якісної підготовки майбутніх педагогів за допомогою впровадження інноваційних методів навчання в освітній процес є актуальною і потребує науково-практичних розв'язань.

Значна кількість дослідників вивчають питання інноваційних підходів до підготовки педагогів для впровадження сучасних освітніх технологій стимулювання творчості здобувачів в Україні. Зокрема, Г. Паньків, О. Виноград, І. Федькова вважають, що інноваційні підходи педагога повинні бути спрямовані не лише на адаптацію до навчальної взаємодії, а й на розвиток творчого потенціалу, індивідуальності та саморозвитку [1]. С. Кутова підтримує таку думку і зазначає, що необхідно застосовувати інноваційні технології у процесі навчання для удосконалення сучасних освітніх програм і, зокрема, проведення уроків з тих чи інших предметів [2].

Н. Дубова виокремлює важливість підготовки педагогів і готовності їх знань, умінь та навичок до змін у освітній сфері. Педагог повинен використовувати сучасні технології для пізнавальної активності та творчої діяльності здобувачів. Наприклад, застосовувати роботу в парах, групах, командах, навчання в іграх, поєднувати традиційні та інноваційні методи роботи [3].

В. Савченко та В. Павлюк досліджують стан інтенсивності інноваційних програм, методи контролю та оцінки результатів знань здобувачів. Вагомим чинником є модернізація і постійне оновлення методичних розробок для змістового інноваційного наповнення освітнього процесу [4].

І. Красюк та І. Пильнік на основі отриманих наукових результатів змогли підтвердити значущість впровадження моделі (її форм та методів) інноваційної діяльності для гармонійного розвитку особистості. При цьому вони вважають, що процес пошуку нових підходів і рішень у освітній системі може бути ініційований шляхом постійного реформування [5].

К. Авраменко з'ясовує, що основним фактором і початковим етапом реалізації інновацій у школах є підготовка державних стандартів, адаптація і трансформація методичних та педагогічних новацій, підготовка педагогів [6].

М. Ватковська та В. Швидун визначають окремі підходи до трактування понять «інновація», «інноваційні технології». Крім цього, дослідники формулюють пріоритетні напрями діяльності педагогів щодо використання інноваційних технологій [7]. М. Шевчук акцентує увагу на винятковій ролі педагога щодо розвитку творчих здібностей здобувачів, які важливо формувати в умовах існування сучасного суспільства [8].

Дослідження І. Сальник та ін. вказують на те, що сучасна шкільна освіта повинна змінюватись у відповідності до вимог часу. До ключових перетворень належать оновлення програм і освітніх стандартів, вдосконалення технологій навчання, активізація розвитку особливості школярів [9]. В. Ходунова та ін. розглядають впровадження в освіті цифрових технологій, оновлення підходів у педагогічній практиці, розвиток критичного мислення і творчого потенціалу здобувачів, оскільки саме це забезпечує адаптацію людей в сучасних цивілізаційних змінах [10].

М. Боголій, М. Денека та В. Гончарук окреслюють шляхи вирішення проблем комунікації здобувачів і педагогів у процесі розвитку теоретичних знань і набуття практичних навичок [11]. Ю. Коптіла виявляє особливості творчої самореалізації здобувачів завдяки співпраці всіх учасників освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти [12]. Б. Якимчук виділяє основні елементи розвитку творчого

потенціалу здобувача, а саме когнітивну, пізнавально-емоційну, соціально-психологічну компоненти [13]. В. Кремень та ін. досліджують проблему розвитку освіти в умовах воєнного стану [14]. А. Шибя, О. Нагайчук та С. Ступеньков наголошують, що освітні інновації базуються на світових передових трендах і пріоритетних напрямках державної політики [15].

Відповідно, *метою даної статті* є виокремлення необхідних форм та методів впровадження інноваційних освітніх технологій у розвиток творчого потенціалу здобувача освіти. Згідно з поставленою метою дослідження, завданнями є:

- висвітлити проблеми впровадження інноваційних методів навчання в освітній процес як інструменту взаємодії між педагогом і здобувачем, розвитку творчого потенціалу та основних компетентностей;
- з'ясувати сутність основних понять дослідження (творчий потенціал здобувача, якість навчання, якість підготовки фахівців, методи, інноваційні методи навчання);
- обґрунтувати педагогічні вимоги до ефективного впровадження інноваційних методів навчання в освітній процес ЗВО як інструменту якісної підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності.

Матеріали та методи. Дослідження даної проблематики здійснено на основі використання загальнонаукових та спеціальнонаукових методів, обраних з урахуванням поставленої мети та визначених завдань. Водночас на основі детального аналізу виявлено необхідність впровадження сучасних освітніх технологій в освітній сфері, зокрема в школах в Україні.

Феноменологічні методи були задіяні для дослідження поняття інновацій, особливостей та можливостей їх використання у з'ясуванні педагогом творчого потенціалу здобувача. Історичний метод застосовано для аналізу та систематизації передумов виникнення взаємозв'язку і комунікації між вчителем і здобувачем для реалізації інноваційної діяльності. Цей метод також допоміг пояснити труднощі в освіті, пов'язані із воєнним станом в Україні.

Використовуючи поєднання аналітичного та прогностичного методів, визначено якісні характеристики інноваційних можливостей сучасних освітніх технологій, які забезпечуються шляхом створення надійного інтелектуального потенціалу освітньої сфери.

Системно-структурний підхід дозволив розглянути залучення інноваційних підходів для здійснення успішної діяльності педагога у формування творчої особистості здобувачів. Ця методологія також дала змогу визначити місце і значення інноваційних методик і розробити методичні рекомендації щодо їх впровадження і використання у школі.

Вищезазначені наукові методи, які взаємопов'язані між собою, були використані з метою забезпечення об'єктивності, повноти та всебічності дослідження.

Результати

Сучасний розвиток українського суспільства і, зокрема, сфери освіти характеризується унікальними трансформаціями, зумовленими пошуком нових цінностей.

В умовах війни в Україні та пандемії у світі важливо зосередитися на співіснуванні поколінь – максимальному взаєморозумінні, співпраці та комунікації педагога і здобувача в освітній діяльності. Інноваційні інструменти в освіті допомагають своєчасно виокремити творчі та інші здібності школярів, спонукати їх до навчання впродовж життя, реалізовувати здатність стати патріотами своєї країни з позитивним ставленням до життя та брати на себе відповідальність за свої рішення згідно з морально-етичними принципами.

Відповідно цілі освітніх інновацій ґрунтуються на глибокій інтеграції змісту освіти і спрямовані на формування в кожного здобувача цілісної картини світу, успішну адаптацію дитини до постійно мінливих ситуацій завдяки наступним факторам:

- набуття комунікативних навичок;
- навчання креативності та критичного мислення;
- інтелектуальний, фізичний і соціальний розвиток;
- досягнення емоційного благополуччя;
- формування потреби здобувача в постійному саморозвитку;
- задоволення особистих освітніх потреб (вивчення мови, засвоєння психологічних і культурологічних знань, розвиток спеціальних умінь і навичок, комунікативних навичок і соціальної компетенції).

Слушним для нашого дослідження є думка І. Краснощук, що важливим завданням сучасної вищої освіти є формування та навчання таких особистостей майбутніх педагогів, які є творчими, ініціативними, відповідальними професіоналами та громадянами країни [16]. Сучасний вчитель – це спеціаліст, який передає нові знання відповідно до поставлених освітніх цілей та інновацій. Педагоги повинні організувати освітній процес, допомагати дітям досліджувати різноманітну тематику і розвивати особистість здобувача. Для цього педагогічні працівники повинні постійно розвиватися та удосконалювати свої знання і досвід. Нині підготовка вчителів нової формації значною мірою залежить від інноваційного, соціального та культурного рівня освітнього середовища. Майстерність сучасних учителів не обмежується лише передачею знань. Це процес, який зосереджується на навчанні здобувачів освіти навичок критичного мислення, володіння аналітичними інструментами, готовності до постійної самостійної роботи та пізнавальної діяльності.

У контексті Нової української школи виникає необхідність реформування освітньої підготовки, спрямованої на розвиток творчих, аналітичних та критичних здібностей майбутніх педагогів [15]. Освітній процес має бути спрямований на формування поглиблених знань, умінь і компетенцій, які відповідають сучасним стандартам освіти та викликам, що постають в процесі педагогічної діяльності. У цьому контексті актуалізуються міркування щодо механізмів, принципів і методів освітнього процесу, їх адаптації та оптимізації відповідно до світових тенденцій і національних особливостей системи освіти.

Методична підготовка майбутніх педагогів полягає не лише в засвоєнні прийомів і технологій навчання. Це глибоке розуміння механізмів ефективної взаємодії із здобувачами освіти, адаптація теоретичних знань до реальних ситуацій та впровадження інноваційних педагогічних підходів, що відповідають сучасним тенденціям і вимогам освітнього процесу. Центральним елементом професійної підготовки майбутнього вчителя стають методичні здібності. Це включає в себе готовність до роздумів, аналізу, самоаналізу, критичного мислення та здатність до інновацій (табл. 1).

Інновації в освіті – це процес створення, поширення та впровадження нових підходів, ідей, методів, методик і технологій, спрямованих на оновлення, модернізацію та трансформацію освітніх процесів відповідно до вимог часу [7]. Інноваційні технології в освіті сприяють популяризації передових ідей та сучасних освітніх практик, поширенню творчих здобутків, об'єднуючи зусилля науковців для реалізації програм, експериментальної роботи та інноваційних освітніх проєктів на регіональному та національному рівні, перспективних освітніх напрацювань, що розробляються в закладах загальної середньої освіти в умовах Нової української школи.

Таблиця 1

Основні аспекти підготовки майбутніх педагогів

Основні аспекти	Характеристика
Видозміна підходів до початкової підготовки	З'являються нові підходи до навчання, такі як дистанційне, активне навчання та проєктне навчання. Педагогам доведеться переглянути свої методи та навички, щоб застосувати нові підходи
Технологічний розвиток	Швидкий розвиток технологій може змінити традиційні методи навчання та вимагати від учителів додаткових навичок використання новітніх технологій задля стимулювання творчості у здобувачів
Міжнародна кооперація	Розвиток міжнародного співробітництва в освіті може вимагати від учителів досвіду міжкультурної комунікації та мовних навичок
Соціальні та культурні трансформації	Педагогам може знадобитися зрозуміти культурні відмінності та соціальні тенденції, щоб задовольнити мінливі потреби здобувачів освіти

Джерело: удосконалено авторами на основі даних [10].

Сучасний стан освіти та навчання дав змогу виявити проблеми, які потребують новітніх підходів. Традиційних методів навчання вчителів може виявитися недостатньо, тому необхідно запроваджувати інноваційні методи [1]. Через це, завдання викладачів закладів вищої освіти – урізноманітнити способи і методи проведення уроків, запровадити інтерактивне навчання, проєктні технології, бізнес-рольовий менеджмент, використовувати нові технології тестового контролю, навчати вирішення проблемних виробничих ситуацій.

Створення комфортних умов навчання є передумовою ефективного формування творчої особистості здобувачів освіти у навчально-виховному процесі закладів освіти (рис. 1).

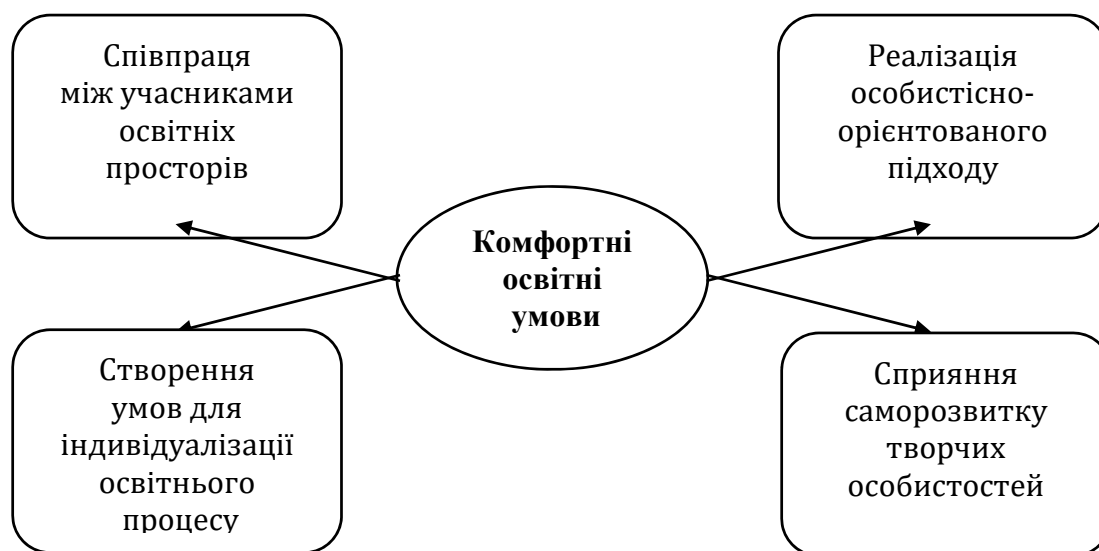

Рис. 1 Комфортні освітні умови для стимулювання творчості та розвитку

Джерело: складено авторами на основі даних [12].

Створення середовища співтворчості та співпраці педагога та здобувачів на засадах педагогіки партнерства вважається однією з найважливіших умов у процесі формування творчої особистості здобувачів. Педагогіка партнерства підкреслює спільне дослідження, взаємну довіру між викладачами та здобувачами, глибоку віру викладачів та здобувачів у власний успіх, право на помилку та право самостверджуватися шляхом дослідження та успішного подолання труднощів.

Якісними характеристиками інноваційних можливостей сучасних освітніх технологій є:

- проактивна особистість, сутність якої полягає у своєчасній підготовці до успішного функціонування у дедалі складніших соціокультурних умовах;
- особистісно-орієнтований характер базується на взаємозв'язку між суб'єктами, який забезпечує певну свободу, індивідуальні переваги, розширюючи траєкторію навчання, утверджуючи самореалізацію, творчість та саморозвиток особистості вчителя та здобувачів освіти;
- спрямованість на формування різноманітних тематичних образів світу, діалог у пошуках сенсу, структурування особистісних знань;
- залежність від набору інформації та систем знань, які виконують функції аналізу та оцінки разом з іншими інформаційними системами;
- орієнтація на організацію самостійної пізнавальної та дослідницької діяльності здобувачів, що ґрунтується на розвитку навичок самопізнання, рефлексії та самоосвіти;
- визнання технології системоутворюючим елементом практичної трансформації освітніх систем у закладах освіти у відповідь на виклики сучасності [5].

Важливо зазначити, що існують водночас труднощі, пов'язані з впровадженням сучасних інноваційних методів навчання. Серед них:

- відсутність необхідного педагогічного та методичного забезпечення;
- недостатня поінформованість освітян з питань успішної організації та впровадження інновацій;
- відсутність механізмів впровадження освітніх інновацій у конкретних закладах освіти;
- брак визнаних стандартів для оцінки ефективності цієї роботи;
- високе навантаження вчителів через викладацьку та інші види діяльності;
- обмежені ресурси [6].

Під час впровадження різноманітних інновацій неминуче відбуваються соціальні зміни. Освітні інновації є одним із таких типів соціальних інновацій. Тому можна зрозуміти залежність між інноваційним підходом учителя та його педагогічними здібностями.

Все ж, відповідно до стрімкого розвитку освіти, варто виділити наступні сучасні інноваційні технологічні підходи:

- Технології особистісно-орієнтованого навчання – необхідною передумовою для цього підходу є розвиток особистих навичок здобувачів, щоб максимально використовувати їх досвід, пізнати себе, характер і, таким чином, самореалізуватися у своїй кар'єрі. У центрі цієї освітньої концепції – особистість, здобувач, який володіє всіма інтелектуальними характеристиками, важливими для диференціації освітнього процесу.
- Проектна технологія – дозволяє здобувачам не лише опанувати конкретні навчальні теми, а й зорієнтуватися на виробництво власних інтелектуальних продуктів. У процесі проектування діти здобувають нові знання, консультуються з учителями та однокласниками, беруть участь у пізнавальній, творчій, дослідницькій діяльності. Це передбачає комплексний підхід до досягнення зовсім

іншої якості освіти. Дослідження в цій галузі науки підтверджують, що здобувачі більш мотивовані до навчання та показують кращі рівні успішності.

- Інформаційно-комп'ютерні технології – допомагають розробляти річну програму з навчальних предметів, зберігаючи, збираючи та подаючи необхідну інформацію. Отримані навички застосування допоможуть краще використовувати інформаційний простір, легко працювати з даними, застосовувати дані в повсякденному житті відповідно до потреб ринку праці та продуктивно виконувати свої професійні завдання.
- Технологія проблемного навчання – стимулювання самостійної дослідницької діяльності здобувачів, розвиток їхніх творчих та інтелектуальних здібностей. Хоча ця технологія не є абсолютно новою, вона залишається актуальною та потужним інструментом для педагогів. Дана технологія розвиває діалектичне та матеріалістичне мислення здобувачів, формує гармонійно розвинену та творчу особистість.
- Технології критичного мислення – допомагає у засвоєнні певного рівня знань і сприяє розвитку особистісних якостей. Особливістю цієї технології є повна самостійність здобувача у прийнятті рішень, відсутність авторитету дорослих. Здобувачі мають можливість пізнати себе, тобто своє внутрішнє «Я» в процесі здобуття знань.
- Ігрові технології – дозволяють розвинути потенціал кожної дитини та відіграють роль у підвищенні мотивації. Розвивають такі психічні якості, як пам'ять, увагу, силу волі. Під час гри учасники набувають комунікативних навичок та покращують спілкування з елементами культури. Використання ігрових технологій включає різні варіанти організації освітнього процесу у формі розвиваючої гри. Ігри – це вид діяльності, який сприяє засвоєнню соціального досвіду в контексті різних життєвих ситуацій. Це школа професійного життя і людських стосунків на прикладах із сімейного життя. У процесі навчальних ігор здобувачі навчаються, самі того не усвідомлюючи.

Найбільш актуальними залишаються саме ігрові технології. Проаналізувавши різні підходи до розуміння сутності творчих ігор, можна виділити такі ігри:

- ігри-вправи (головоломки, вікторини, кросворди);
- дискусійні ігри (обмін думками під час обговорення проблемних ситуацій);
- рольові ігри (спонукання здобувачів до психологічної зміни напрямку);
- імітаційні ігри (у тому числі моделювання ситуацій для вирішення складних завдань на рівні «професійний менеджер»)[2].

Розглядаючи модернізацію вищої педагогічної освіти як перманентного освітнього процесу, авторами виділено ще й інші інноваційні підходи до підготовки майбутніх педагогів, що сформувалися на сучасному етапі розвитку [4]. На основі узагальнення фактичного матеріалу за темою дослідження визначено, що наразі підготовка здобувачів вищої педагогічної освіти характеризується такими параметрами:

- нормативна спрямованість – педагогічна освіта повинна відповідати вимогам, визначеним нормативними актами. На етапі інституціоналізації відбуваються певні зміни (багатошаровість, багатофункціональність, навчання впродовж життя, компетентнісний характер);
- фаза ініціювання та впровадження (варіативність, практико-орієнтоване навчання);
- предметно-фіксованість – особливості розвитку регіонів окремої країни, традиції «шкіл освіти» наукових товариств або традиції, започатковані та реалізовані в окремих університетах (індивідуалізація навчання, аксіоматизація, фундаменталізація).

Було систематизовано інноваційні підходи до підготовки майбутніх педагогів у закладах вищої освіти (рис. 2).

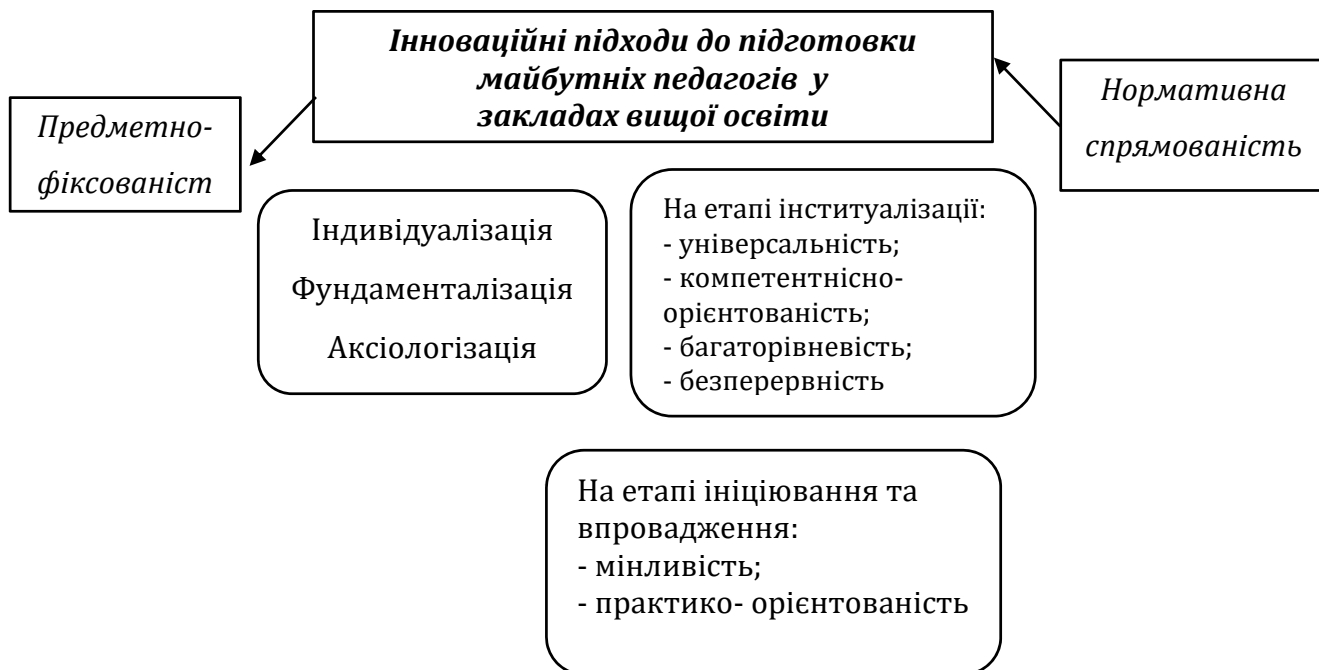

Рис. 2 Інноваційні підходи до підготовки майбутніх педагогів

Джерело: складено автором на основі даних [4]

Сучасні технології відкривають нові горизонти для всебічного розвитку здобувачів освіти. Від доповненої реальності (AR) і віртуальної реальності (VR) до штучного інтелекту (AI) і мобільних додатків, сучасні технології змінюють підходи до навчання, стимулюють до розвитку та роблять освітній процес більш ефективним, інтерактивним і доступним. Інноваційні освітні технології систематизовано на рисунку 3.

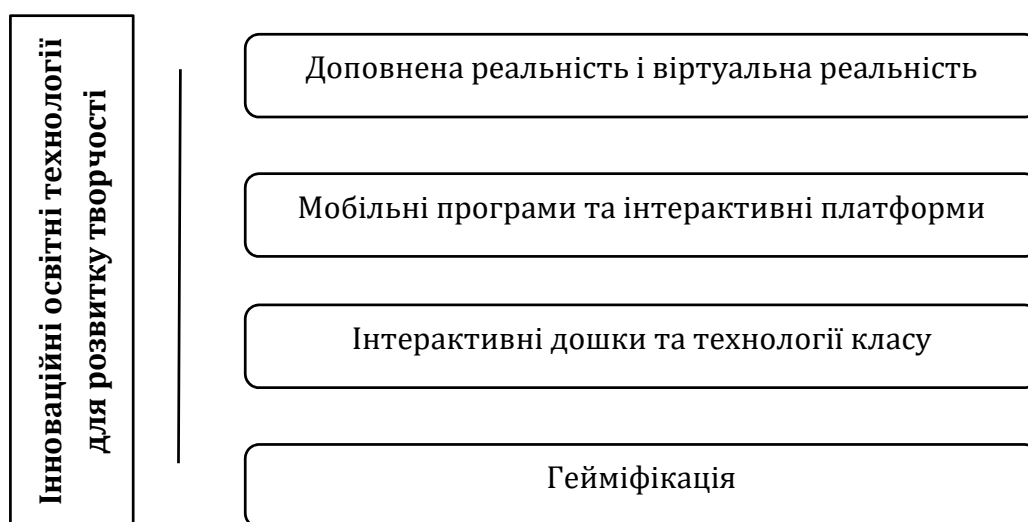

Рис. 3 Інноваційні освітні технології для розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти

Джерело: складено авторами на основі даних [17].

Деякі з вищезазначених напрямів інноваційної освіти та інших видів розвитку творчого потенціалу здобувачів середньої та вищої освіти характеризуються наступним чином:

Доповнена реальність (AR) та віртуальна реальність (VR). Доповнена і віртуальна реальність докорінно змінюють те, як ми вчимося і працюємо, і можуть бути використані для створення інтерактивних освітніх середовищ, які дозволяють здобувачам віртуально переміщатися в часі. У безпечному віртуальному просторі вони можуть досліджувати конкретні завдання, відвідувати історичні місця та експериментувати з науковими концепціями.

Мобільні додатки та інтерактивні платформи: мобільні навчальні додатки дозволяють вивчати новий матеріал у будь-який час і в будь-якому місці; такі платформи, як AR Book, надають вчителям інструменти для створення інтерактивних уроків, які залучають здобувачів за допомогою доповненої реальності.

Штучний інтелект може аналізувати стилі навчання здобувачів освіти і адаптувати навчальні матеріали до їхніх потреб. Це забезпечує більш персоналізований досвід навчання; ШІ також може допомогти вчителям покращити мислення та проаналізувати результати іспитів.

Інтерактивні дошки та класні технології: сучасні інтерактивні дошки роблять навчання більш динамічним і цікавим. Вони можуть інтегрувати мультимедійні матеріали та інтерактивні вправи, сприяючи активній взаємодії між здобувачами та навчальним процесом.

Гейміфікація – ігровий елемент в освіті, який підвищує мотивацію та зацікавленість здобувачів. Гейміфікація може включати такі елементи, як змагання, винагороди за досягнення та інтерактивні завдання, які роблять навчання більш цікавим [17].

Питання розвитку творчих особистостей, збагачення інтелектуального та культурного потенціалу молодого покоління набуло особливого значення в контексті змінення національної освіти. Це потребує вдосконалення та впровадження інноваційних технологій та запровадження нових підходів до розвитку креативності здобувачів освіти в умовах сучасного освітнього середовища. Відповідно до вищезазначених інноваційних підходів, що використовуються в закладах вищої освіти в процесі підготовки педагогів, вони сприяють активному впровадженню сучасних освітніх технологій, що стимулюють розвиток творчості в молоді.

Творчий потенціал педагогів виникає на основі накопиченого досвіду, психолого-педагогічних і предметних знань, нових умінь і навичок [8]. Тільки освічені та професійно підготовлені вчителі здатні використовувати свою творчу уяву та знаходити нові рішення існуючих проблем на основі детального аналізу різних ситуацій.

Вчителі формують характер своїх підопічних власною особистістю, тому повинні володіти індивідуальними рисами, які сприяють педагогічній творчості. Вчителі мають бути самостійними у тому, як вони впроваджують власні інновації та втілюють їх у практичну діяльність. Творчість учителя залежить від його світогляду, загальної та професійної культури, виявляється в умінні інтерпретувати матеріал, підкреслювати істотні ознаки явища.

Використання технологій формування творчих особистостей у навчально-виховному процесі зумовлене сучасним рівнем розвитку суспільства та необхідністю адаптації до динамічних змін у всіх сферах життя. Це сприяє розвитку інтелектуальних навичок, креативності, здатності створювати та впроваджувати інновації. Сучасні наукові дослідження підтверджують можливість формування та розвитку творчих здібностей у процесі навчання, що підкреслює важливість початкового формування

творчих здібностей здобувачів та їх подальшого застосування в освітньому процесі. Саме в цей момент важливо враховувати стадії формування пізнавальних якостей здобувачів та простежувати етапи їх розвитку відповідно до принципів сучасної педагогіки:

репродуктивний – передбачає безпосереднє відтворення знань і способів дій;

конструктивний – стосується здатності застосовувати набуті знання в схожих навчальних ситуаціях, що вимагають конструктивного мислення, аналізу та синтезу, а також повторення однотипних завдань;

творчий характер діяльності - виявляється в здатності здобувачів знаходити нові способи мислення та творчо застосовувати знання в нетипових ситуаціях [13].

Творча учнівська молодь має високий рівень знань, шукає нове й оригінальне, відкидає шаблонне й звичне, володіє особливими здібностями, необхідними для успішної творчості. Тому, щоб сприяти формуванню творчої особистості, вчителі під час організації освітньої діяльності повинні дотримуватись таких принципів: розвитку, самодіяльності, самоорганізації.

Використовуючи сучасні освітні технології стимулювання творчості, важливо уникати жорсткої регламентації діяльності здобувачів освіти і сприяти відповідній організації освітнього процесу. Він включає такі елементи творчості, як поєднання, аналогії, універсализація, випадкові зміни. Для активізації творчої діяльності здобувачів доцільно підбирати та використовувати творчі завдання, елементи гри тощо. Креативність, як показник творчого розвитку особистості, вимірюється здатністю вирішувати проблеми із застосуванням нових і нестандартних підходів. До показників, що відображають рівень креативності та здатності творчо мислити, належать:

- оригінальність думки;
- самостійність отримання нових знань;
- універсальність у застосуванні набутих знань;
- швидкість у вирішенні нестандартних ситуацій.

Педагогічне стимулювання та мотивація навчальної діяльності здобувачів освіти передбачає формування пізнавальних сфер та інтересів, які є вибірковими орієнтаціями особистості, спрямованими на здобуття спеціальних знань. Це глибокий і усвідомлений інтерес здобувачів до знань. Для розвитку творчих здібностей та інтелектуального потенціалу рекомендовано (з урахуванням рівня підготовки здобувача) використання проблемно-дослідницьких та навчально-пошукових засобів. Під керівництвом педагога здобувачі досліджують істину і розкривають її самостійно, або виводять її з думки вчителя. Таким чином, школярі не отримують готові знання, а здобувають їх самостійно, вчать мислити. Це насамперед творчі завдання з використанням сучасних технологій, які дають можливість працювати та висловитися всім здобувачам освіти.

Висновки

Аналіз сучасного стану освіти дав змогу виявити проблеми, які потребують інноваційних підходів. Традиційних методів навчання вчителів може виявитися недостатньо, тому необхідно запроваджувати інноваційні методи. Завдання викладачів закладів вищої освіти – урізноманітнити способи і методи проведення уроків, запровадити інтерактивне навчання, проектні, ігрові, сучасні технології керування тестуванням, розв'язання проблемних ситуацій, бізнес-рольовий менеджмент, щоб майбутній педагог зумів з легкістю зацікавити здобувачів освіти та стимулювати їх до розвитку творчості.

Важливість впровадження інноваційних підходів у процес підготовки майбутніх учителів зумовлена ще й тим, що інновації актуалізують зміст освіти та сучасні вимоги ринку праці. У високотехнологічному суспільстві інноваційність спрямована на

використання сучасних технологій в освітньому процесі. Це полегшує та покращує засвоєння матеріалу та робить процес навчання більш захоплюючим для здобувачів освіти. Інновації дозволяють їм брати участь у цікавих і важливих проєктах, підвищуючи їхній інтерес і мотивацію та сприяючи їх особистому та професійному розвитку. Інновації створюють умови для готовності до навчання впродовж життя. Це важлива якість, зважаючи на стрімкий розвиток технологій і знань. Використання інноваційних підходів може сприяти якісній підготовці креативних і компетентних майбутніх педагогів, які готові справлятися з викликами професійної діяльності. Подальші дослідження спрямовані на вивчення закордонної практики щодо впровадження інновацій в освітню систему та розробку рекомендацій для освітян з урахуванням досвіду підвищення кваліфікації педагогів українських закладів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Паньків Г. С., Виноград О. В., Федькова І. А. Інноваційні напрямки теоретичних і прикладних педагогічних досліджень в умовах війни (досвід України). *Академічні візії*. 2023. № 15. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/102> (дата звернення: 18.01.2024).
2. Кутова С. О. Інноваційні підходи до підготовки майбутніх учителів-словесників як виклику часу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 78. С. 204–209. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.78.36> (дата звернення: 18.01.2024).
3. Дубова Н. В. Інноваційні підходи до реалізації змісту підготовки майбутніх педагогів професійної освіти. *Modern engineering and innovative technologies*. 2023. № 29–03. С. 119–123. DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2023-29-03-041> (дата звернення: 18.01.2024).
4. Савченко В., Павлюк В. Інноваційні підходи до підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 1. С. 20–27. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2021.228558> (дата звернення: 18.01.2024).
5. Красюк І., Пильнік І. Інноваційний підхід до навчання майбутніх педагогів – стратегія сучасної української школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 3 (107). С. 153–165. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/17.pdf> (дата звернення: 18.01.2024).
6. Авраменко К. Б. Теоретичні аспекти підготовки педагогів до інноваційної діяльності у закладах вищої освіти. *Scientific journal «ΛΟΓΟΣ. The art of scientific mind»*. 2019. № 2. С. 34–36. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2617-7064/article/download/109/94/> (дата звернення: 18.01.2024).
7. Ватковська М. Г., Швидун В. М. Використання інноваційних педагогічних технологій при підготовці педагогів до роботи в умовах нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 65. Т. 1. С. 139–142. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/65/part_1/28.pdf (дата звернення: 18.01.2024).
8. Шевчук М. В. Роль педагога у розвитку творчих здібностей молодших школярів у процесі застосування навчальної гри. *Андрогогічний вісник*. 2019. № 10. С. 3–8. URL: <https://core.ac.uk/outputs/328823550> (дата звернення: 18.01.2024).
9. Розвиток педагогічного інтелекту в сучасній шкільній освіті / І. В. Сальник та ін. *Академічні візії*. 2023. № 19. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7989569> (дата звернення: 18.01.2024).

10. Роль освіти в сучасному світі: дослідження трансформації професії педагога / В. Л. Ходунова та ін. *Академічні візії*. 2023. № 18. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7832265> (дата звернення: 18.01.2024).
11. Боголій М. О, Денека М. Т., Гончарук В. А. Основи філологічного мислення: проблема підготовки освітніх кадрів. *Академічні візії*. 2023. № 20. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8022908> (дата звернення: 18.01.2024).
12. Коптіла Ю. М. Розвиток творчої особистості учня в сучасному освітньому просторі закладу загальної середньої освіти. *Народна освіта*. 2019. № 2. С. 67–70. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5810 (дата звернення: 18.01.2024).
13. Якимчук Б. Психологічні особливості розвитку творчого потенціалу особистості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2020. № 2. С. 167–178. URL: <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2020-52-2-167-178> (дата звернення: 18.01.2024).
14. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи / В. Г. Кремень та ін. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2022. Т. 4. № 2. С. 1–49. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4223> (дата звернення: 18.01.2024).
15. Шибя А. В., Нагайчук О. В., Ступеньков С. О. Сучасні виклики та потенціал впровадження інновацій в освітній процес під час воєнного стану. *Академічні візії*. 2023. № 18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7813465> (дата звернення: 18.01.2024).
16. Краснощок І. П. Формування лідерських якостей студентів як завдання виховної діяльності куратора студентської групи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка*. 2021. № 194. С. 144–150. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-194-144-150> (дата звернення: 18.01.2024).
17. Пінчук Д. М. Використання технологій віртуальної реальності в освіті. «*Імерсивні технології в освіті*» : збірник матеріалів I Науково-практичної конференції з міжнародною участю. Київ : ІТЗН НАПН України, 2021. С. 118–122. URL: <http://surl.li/azkqx> (дата звернення: 18.01.2024).